

the Tiger Beetles", has been written by SHELFORD, 1908. CRIDDLE (1910) has done some work on this family".

Eene uitvoerige beschrijving met mooie foto's van H. MAIN vond ik in: EDW. STEP'S „Marvels of Insect Life", een aardig boek, dat eenige jaren geleden uitkwam, maar volgens eene, tegenwoordig weer toenemende, slechte uitgeversgewoonte, niet gedateerd is. STEP noemt voor *Cicindela campestris* ook een driejarig larvestadium. Of zijne beschrijving origineel is, of aan SHELFORD ontleend, kan ik niet nagaan.

Vermoedelijk zal HORN in zijn groot *Cicindela*-werk wel meerdere gegevens omtrent de hier behandelde vraag genoteerd hebben. Het blijft echter nog steeds moeilijk, om eene concrete vraag op biologisch gebied te beantwoorden en alles, wat daaromtrent in de wereldliteratuur verspreid is, bijeen te brengen.

Amsterdam, September 1931. D. MAC GILLAVRY.

Bibliographische bijdrage III.

1. Bezig zijnde met het zoeken in de literatuur naar gegevens over het lichtvermogen van insecten, en wel van de „out of the way" gevallen, vond ik bij LACORDAIRE, in zijne Introduction à l'entomologie, Tome II, 1838, p. 143, de opgaaf, dat LAMARCK van *Chiroscelis fenestratus* onderstelt, dat het dier uit een der achterlijfsringen licht kan uitstralen. Dit zou LAMARCK gepubliceerd hebben in de Annales du Muséum d'histoire naturelle, Tome XXII, p. 2. In genoemd deel heeft echter LAMARCK geen *Chiroscelis* beschreven. De Annalen I-XX loopen van 1802 tot 1813. De Nouvelles Annales I-IV van 1832 tot 1835. Daartusschen in liggen de Mémoires, ook deel I-XX, 1815-1832. Met behulp van GEMMINGER & HAROLD, p. 1991, kwam ik er spoedig achter, dat LACORDAIRE zich verschreef, en dat het moet zijn: Tab. XXII, fig. 2, van Vol. II van genoemde Annales, en dat de naam zijn zou: *Ch. bifenestrata* Lam. Op p. 263 van dit deel staat echter niets over *Chiroscelis*, niettegenstaande èn HAGEN, èn HORN (in den Index litteraturae entomologicae) dit ook verzekeren. Gelukkig bemerkte ik, dat ik in Vol. III moest zoeken, op

pag. 262–263, wat beter overeenkomt met den door HAGEN en HORN opgegeven datum 1804. Wat blijkt nu? Het dier heet *Chiroscelis bifenestra* Lam. Ofschoon GUÉRIN (door G. & H. aangehaald), in zijne Iconographie du règne animal, p. 118, ook schrijft *Ch. bifenestrata*, en daarbij LATREILLE citeert, kan ik verzekeren, dat LATREILLE in Le règne animal, van CUVIER, T. V., 1829, p. 24, (2° Ed.) volkomen juist schrijft *Ch. bifenestra* Lam.

Wat geven verkeerde citaten een last!

Als oud nieuws kan ik er bijvoegen, dat de naam *Chiroscelis bifenestra* Lam. (1804) synoniem is met *Ch. digitata* Fabr. (1801), en dat LAMARCK zich nog vergist heeft in het land van herkomst. Het is te hopen, dat in mijne mededeeling ook geene vergissing sluipt!

2. Het lijkt mij niet overbodig, de entomologen attent te maken op de Horae Zoologicae van Franz LEYDIG, Jena 1902. Genoemde hoogleeraar heeft veel geschreven en had daarbij de eigenaardigheid, dikwijls zijstapjes te maken op allerlei gebied. Daar hij van jongs af entomoloog was, vindt men in allerlei artikelen van zijne hand, waarin men dit niet verwachten zou, belangrijke entomologische gegevens. Op hoogen leeftijd heeft hij toen zelf de Horae Zoologicae geschreven, waarin men, behalve allerlei historische gegevens op natuurhistorisch gebied, ook systematisch alle Zoölogische onderwerpen behandeld vindt, waarmee hij zich bezig heeft gehouden, en waarbij hij nog vele aanvullingen geeft. De entomologie bekleedt daarbij ook eene groote plaats. Daarbij blijkt het, dat men telkens ook bibliographische aanwijzingen vindt, waarnaar men anders lang zou kunnen zoeken. Zoo zag ik, om bij het behandelde op de Zomervergadering te Assen, 1930, te blijven, dat Dr. EVERTS moeilijkheden ondervond, om, met behulp van sculptuurdetails een deel van een kever uit het veen te determineeren. Op pag. 134 nu geeft LEYDIG aan, dat CORNALIA, om in eene rechtsquaestie uit te maken, of eene vergiftiging door het toedienen van Spaansche vliegen geschied was, eene uitgebreide studie maakte van chitinefragmenten van allerlei kevers, om zodoende te trachten, deze vraag te beantwoorden. Het mij nog onbekende geschrift, dat misschien voor de door EVERTS opgeworpen quaestie

van belang kan zijn, heet: CORNALIA E. — *Sopra i caratteri microscopici dalle cantaridi e da altri coleotteri. Studi di Zoologia legale. Milano 1865.*

De heer UYTENBOOGAART verzocht op dezelfde vergadering inlichtingen over vliegjaren van *Polyphylla fullo* F. in de duinen. Nu vindt men op pag. 144 bij LEYDIG eenige aanwijzingen over jaren, waarin men deze kevers op ongewone plaatsen kon aantreffen, in welke jaren zij dus talrijk gevlogen hebben. Tevens wordt daarin eene vraag beantwoord, indertijd door mijzelf gesteld in de Entomologische Mitteilungen, Bnd. XVI, No. 3, 1927, p. 208, waarin ik opgaven vroeg over het voorkomen van *Polyphylla* op plaatsen, niet bij de zee gelegen.

Amsterdam, September 1931. D. MAC GILLAVRY.

Nederlandsche Hydrachnidae. *Sperchon setiger* S. Thor.

Deze soort onderscheidt zich van de andere europeesche soorten van het subgenus *Hispidosperchon* S. Thor door bewapening van het derde palplid, welk lid aan de ventrale zijde eenige borstels en haren draagt, varieerend in plaatsing en aantal. De sterkere borstels vindt men, van den onderkant bezien, in den regel aan de binnenzijde, de zwakkere haren meest aan de buitenzijde van dat lid.

THOR zegt in zijne beschrijving (1898), dat het totaal aantal borstels 3, zelden 4 bedraagt; hiervan zijn er 2, zelden 3, aan de binnenzijde, 1 of 2 zwakkere aan de buitenzijde geplaatst. THOR vat dus alles samen onder de benaming „borstels”.

PIERSIG (1901) citeert THOR.

Vervolgens vinden we bij WALKER (1907) vermeld, dat hij bij een exemplaar aan de ééne palp 2, aan de andere 3 borstels waarnam. Deze auteur noemt ook nog eene *var. insignis* Walker, door hem in 1906 als zelfstandige soort beschreven, doch welke nu tot variëteit van *setiger* teruggebracht wordt. Uit de publicatie van 1907 blijkt, dat de verwantschap vooral tot uiting komt in de bewapening van het 3e palplid-buigzijde. Bij deze *var.* vindt men slechts